

Istina o
LJUBAVI

Debora Makinli

Prevela Zvezdana Šelmić

Beograd, 2014.

Mojem ocu

Dragi g. Kupere,

Verovatno bi bilo brže da vam se javim preko mejla, ali napor uloženi u pisanje rukom podstaci će me da pažljivo biram reči, jer ipak sam svesna da pišem jednom piscu.

Želim da vam kažem da sam veoma uživala u vašoj knjizi „Mrtva pisma“. Scena u kojoj Hari Gordon jede bre-skvu („nagnuvši se napred i pridržavajući kravatu od zelene svile jednom rukom, dok je sok kapao po manžetni na drugoj“), doneo mi je trenutak pravog leta u vlažnom engleskom danu. Takođe me je podsetio na gotovo dekadentno zadovoljstvo kada se jede potpuno zrela voćka – što je, nažalost, retkost.

Sve najbolje,

Iv Petvort

Draga gđice Petvort,

Hvala vam na veoma ljubaznim rečima. Uvek se obradujem kad mi se javi neki čitalac, a utoliko više kada to učini pismom. (Nažalost, retkost.)

Slažem se sa vama što se tiče voća. I kod nas je uglavnom sve nekako plastično. Pročitao sam negde da je nedozrelo voće dobro samo za ono što vi Britanci zovete džem. Ja ne kuvam džemove, ali vaše pismo me je navelo da razmislim o tome koliko je važno potruditi se, pa ću možda i pokušati.

Iskreno,

Džekson Kuper

1

„Ćaooo!“

Džekson je dobro poznavao to ćaooo, i u svakoj drugoj prilici bi ga užasno iznerviralo, ali u pet po podne, kada je veći deo dana proveo misleći na nedavni raspad svog drugog braka, svako skretanje pažnje bilo je dobrodošlo. Bila je to Lisa Milford. Stanovala je u Morskoj ulici preko puta Džeka.

„Džeksone, upravo sam čula za tebe i Marni“, rekla je.

Sama je ušla u kuću, na kuhinjska vrata, baš kao i mnogo puta pre toga. Lisa je rođena pričljivica, a u Marni je našla dobru slušateljku.

„Strašno mi je žao“, rekla je.

Očigledno je bila na tenisu, jer je nosila haljinu za tenis. Pošto je crnka sitne građe, u toj haljini je izgledala kao lutka da se nije videla i masa pegica na obnaženim mišicama.

Džek, zadovoljan što više nije sam, nasmešio se i ljubazno je pozdravio, ljubaznije no ikad ranije. Lisa Milford je, sve do

tog trenutka, predstavljala pozadinski element, nalik na tiho brujanje udaljenih mašina – nešto što se lako ignoriše.

Ipak, večeras su pak neko vreme stajali, a onda seli na drvene kuhinjske stolice odmaknute od stola, jedno preko puta drugog – kolena prema kolenima, opuštenih ruku – i razgovarali s lakoćom, kao drugovi, ili roditelji pred školom, povezani čvrstim tkanjem zajedničkog iskustva: Lisu je prošlog leta ostavio muž posle duže švaleracije. Džek je smatrao da je red da komšinici ponudi piće.

A onda još jedno.

A onda, uprkos njenoj priči, Džekov mozak se isključio, a priroda aktivirala druge delove tela.

Lisa, odavno usamljena, bila je svesna koliko joj je Džekson Kuper privlačan već skoro tri godine. Smesta je reagovala na njega, već posle prvog ispitivačkog dodira dlana na struku, pa Džek nije morao posle treće čaše vina nije morao nešto posebno da se trudi. Posle nekoliko minuta, u prostoriji koju je agent za nekretnine nazivao baštenskom sobom, a zapravo je niko nije ni pominjao ni koristio, Džek ju je vešto spustio na klupu tapaciranu plavo-belom tkaninom, na kojoj je Marni volela da leži i gleda zalazak sunca. Lisine besprekorno manikirane ruke brzo su pronašle njegove grudi, reklo bi se, s priličnim uživanjem.

Džek, iako je uložio u ovaj susret samo nagoni elan, nastavio je dalje sve dok se Lisa, baš kad se izvila da ukloni poslednju paučinastu prepreku potpunom spajanju, nije zbunjeno i detinjasto zakikotala, i taj zvuk je pokrenuo nešto u njemu. Sva čula

su mu se uzburkala. Zapravo, pre će biti da su odbila da se uzburkaju. Priroda, koja je do maločas vladala njegovim fizičkim i mentalnim reakcijama, sada ga je iznenada potpuno napustila.

Lisa za trenutak nije ništa primetila. Ponovo se okrenula ka njemu, energična i spretna, ali ubrzo je i ona disala sporije i mirnije.

„Džek?“ Izvila se da ga pogleda u lice.

Uzvratio joj je pogled i video pred sobom ženu, običnu ženu, sasvim običnu. Odustao je, uhvativši je za kukove, podigao je sa sebe i seo.

„Izvini, dušo“, rekao je, sklanjajući kosu s čela, i ustao.

Lisa, potpuno naga, sedela je i gledala ga. „Ne brini, Džek“, rekla je tiho. „Ja nisam gej.“

Džek ju je belo gledao.

„A Marni je to verovatno oduvek bila“, dodala je brzo i, nadala se, saosećajno. „Ne možeš nekoga pretvoriti u lezbijku, ljudi to prosto jesu.“

Džek je bez reči zakopčao pantalone i otišao da joj donese haljinu.

„Hvala“, rekla je Lisa kad ju joj je pružio, ali umesto da se obuče, samo ju je privila na grudi. „Možda bi trebalo da odemo kod mene“, predložila je, „i da se opustimo – da popijemo nešto i da se smestimo u kadu, ili tako nešto.“ Nagnula se ka njemu i nežno mu položila vrhove prstiju na obraz, pozivajući ga.

Džek ju je uhvatio za zglob šake i sklonio je sa obraza kao da vadi gusenicu iz salate. „Gotov sam za večeras“, rekao je. Onda se nasmešio, da to malo ublaži. Laknulo mu je kad je

Lisa, najzad, počela da se oblači. Izgledala je tako sitno, i ranjivo, kad se sagla da podigne gaćice.

„Izvini, dušo... udesićemo nešto kasnije tokom nedelje. Javiću ti se.“

„Obećavaš?“, upitala je.

„Obećavam.“

Još je povlačila haljinu preko kukova kad joj je otvorio vrata.

Mnogo kasnije, mnogo pijaniji, Džek je u svojoj radnoj sobi uzeo razglednicu iz gornje fioke velikog pisaćeg stola od hrastovine. S jedne strane je bila slika mora, veličanstvene tirkizne pučine. Njemu je pogled privukao crveni čamac, jedva vidljiv u gornjem desnom uglu. Bila je to lepa slika, reprodukcija ulja na platnu Džuli Heplvajt, jedne od njegovih susetki. Imala je atelje-galeriju na šetalištu Melon. Tipsko mesto, po Džekovom mišljenju, kakvih je Hemptons, a naročito Grouv Šor, u poslednje vreme pun – upadljivo živopisno i pomalo nategnuto, mada je Džulina Galerija na Melonu ipak bila bolja od većine. Ona je barem umela da slika.

Sada, gledajući njeno delo pod upaljenom stonom lampom, nije ni pomislio na Džuli, čak ni na vreme koje su proveli zajedno. Ona je bila lak plen, sušta suprotnost ovom današnjem neuspehu, s njom je bilo lako preći s praćenja kući posle žurke, rutinski, kao vezivanje pertli. Taj događaj su oboje skoro sasvim zaboravili. Džek bi svraćao u galeriju neke dokone subote, nakom što mine gužva izletnika, da razgleda šta

je izloženo i kupi nekoliko razglednica, Džuli bi se nasmešila. „Zdravo, Džek!“, rekla bi dok ukucava pazar u kasu. A on bi odgovorio: „Zdravo, Džuli!“ Lako.

Sad je okrenuo razglednicu, uzeo crnu hemijsku olovku iz prazne konzerve kafe, u kojoj je, kao i uvek, imao desetak takvih, i napisao:

Draga Iv Petvort,

Da li vi kuvate?

Džek Kuper

U dubinama engleskog sela, u kući koja je bila njegovo oličenje, Iv Petvort je pomerila precizno postavljenu fotografiju u srebrnom okviru malo udesno, kako bi na pijaninu, na kojem se retko sviralo, napravila mesta za malu kristalnu vazu sa cvećem. Za trenutak je, odsutno, prinela licu žute cvetove. To je bio odsutan pokret; bila je obuzeta mislima i nije ni obratila pažnju na miris. U svakom slučaju, miris ovih ruža – mogla vam je reći i sortu: zlatna godišnjica – bio joj je poznat kao i miris voska, ili lovorovog lista, ili korice limuna. Onda se okrenula i pogledala Izi.

Izi, koja je ušla u sobu odmah posle majke, odlučno je koračala. Okrenula je kvaku na prozoru i raskrilila ga kao da se sprema da odleti kroz njega.

Iv je čekala, prilično pokorno (na trenutak kao da je ona bila dete, a Izi majka), da joj Izi kaže šta da radi. Nije dugo čekala.

„Popićemo kampari“, objavila je Izi. Sunce, koje je sad dopiralo iza nje, naglašavalo je koliko je plavokosa.

Nesavladiva plavokosa, pomislila je Iv, tako upadljiva u poređenju s njenom izbledelom smeđom kosom.

Kasnije su jele ragu od fazana. Iv ga je izvadila iz zamrzivača još jutros, oslobodila plastične kutije i podgrejala ga bez mnogo kerefeka, uprkos nalepnici na poklopcu, gde je njenim sopstvenim rukopisom stajalo: *Treba doraditi sos*. Sos je stvarno trebalo doraditi, pomislila je posle prvog zalogaja. Zagrabila je kašičicom soli iz srebrne činijice na stolu i posula po tanjiru, ali to nije mnogo pomoglo.

Izi nije komentarisala kvalitet sosa, samo je s blagim, gotovo nesvesnim neodobravanjem rekla da je ragu od fazana nekako suviše zimsko jelo za junski ručak. Imala je pravo, naravno. Samo što je Iv utvrdila da nema volje da kuva za ovu konkretnu priliku. Obeležavale su godišnjicu smrti Ivine majke i Izine bake. Virdžinija Lauel umrla je istog ovakvog sunčanog svežeg popodneva, pre tačno dvanaest meseci. Obeležavanje godišnjice bilo je Izina ideja.

„Doći ću kod tebe, mama“, rekla je, skoro vičući, kad je prošle nedelje telefonirala iz Londona.

Iv je mogla da čuje zvuke saobraćaja i da zamisli Izi, obučenu u neku modernu poslovnu kombinaciju, kako žuri s jednog važnog mesta na drugo, nepokolebljivo napredujući.

„Trebalo bi barem da napravimo lep ručak. Ne možemo se ponašati kao da je sasvim običan dan.“

Iv je osetila prebacivanje u njenom tonu, pa je pristala, kao što je uvek radila sa Izi, koja je odmah potom prekinula vezu, ostavljajući razgovor nedovršen. Plan je, ipak, postojao.

Sad se Izi vratila za sto. Donela je mali bakin portret iz svoje nekadašnje dečje sobe, koju je i dalje koristila kad bi došla u posetu, i naslonila ga na stolicu namenjenu duhu – aveti pod čaršavom – da ih gleda dok budu jele. Čak je i podigla čašu prema živahnom licu na slici i rekla: „Živeli, mila“, a onda je suzbila moguće suze svojim uobičajenim hladnim stoicizmom.

Iv je znala da bakina smrt nije samo zbolela Izi, nego ju je i šokirala – Izi se dešavalo veoma malo stvari koje Izi nije želela da se dese.

„Ali bila je mlada“, ponavljala je kada joj je Iv telefonirala da javi vest, iako je Virdžiniji bilo skoro osamdeset godina. Naravno, Virdžinija to nikad ne bi javno rekla. A niko ko ju je video ne bi ni pomislio da joj je toliko; bila je lepotica do samog kraja.

Virdžinija je živela sa Iv, svojim jedinim detetom, tokom poslednjih sedam godina života, ali Ivina kuća, iako je imala sedam spavaćih soba, četiri kupatila, prostranu kuhinju i više salona, nikada nije bila dovoljno prostrana za njih dve. Bio je to sudar ličnosti. Virdžinija je imala dovoljno ličnosti za četiri osobe. „Kao da nisi ništa nasledila od mene, dušo“, rekla je ćerki mnogo puta – jer osim što je bila lepotica, duhovita i hedonista, Ivina majka bila je i kučka.

Iv, čiji muž je brzo napustio porodično gnezdo, kao što je Virdžinija i predvidela, starala se o majci, neumorno i predano,

i zbog toga se odrekla svoje slobode, pouzdanja i samopoštovanja. Doduše, sve to joj je Virdžinija oduzimala još otkako se rodila, a pogotovo otkako je Ivin otac umro od srčanog udara – tragedija koju je njegova udovica brzo prisvojila, iako je brak već uveliko bio klimav još kada je Iv bilo pet godina.

Virdžinija je udovištvo provodila menjajući ljubavnike, a neko vreme je imala i drugog muža, ali njena osećanja su zapravo uvek pripadala Izi, u kojoj je videla svoje oličenje. Danas je Izi želela da sednu napolje sa čašama pića, a kad je Iv napomenula da je baštenski nameštaj juče ofarban i da je još lepljiv, odgovorila je: „Trebalo je da to uradiš za Uskrs“, i to glasom koji podsećao na Virdžinijin.

Sedeći u tišini trpezarije, Iv je pokušavala, ali nije uspela, da se seti nijednog ozbiljnog neslaganja između svoje majke i svoje ćerke. Svađale su se mnogo i često glasno žalile na mane one druge. No, ti napadi histerije uvek su prestajali naglo i bez objašnjenja, kao što su i počeli. A Iv je, po pravilu, uvek bila brojčano nadjačana i zato zanemarivana.

Posle kriške torte od limuna, mnogo prikladnije za godišnje doba, i pažljivo neutralnog, bar po Iv, prisećanja na doživljaje s Virdžinijom, popile su kafu i Izi je otišla da poseti drugaricu iz škole, a Iv je, puna olakšanja, raspremila sto od ručka.

Gven je imala slobodan dan, pa je Iv isprala posuđe i poslaga ga u mašinu za pranje. Uradila bi to i da je Gven bila tu. Gven je često govorila da ne zna zašto je Iv plaća; ona skoro

nema šta da radi u kući. Ipak, obe su znale zašto je Iv plaća da dolazi iz sela tri puta nedeljno. Plaćala joj je za društvo. Prijatno i bespogovorno društvo.

Kad je kuhinja bila uredna i lepa, kao i sama Iv, iako ona to nikada nije primećivala, sela je za kuhinjski sto ispod prozora s pogledom na šljivu i izvadila razglednicu Džeksona Kupera – Džeka – iz smeđe kožne fascikle, u kojoj je čuvala i recepte isečene iz novina, pa ju je ponovo pročitala.

Potom je prešla u biblioteku i sela za sekreter, za kojim je pisala i pozivnice za Izino krštenje, i zahtev za sporazumni razvod, i spisak namirnica za majčinu sahranu. Otvorila je tanki plavi kompjuter, koji joj je Izi kupila za prošli Božić. Na veb-sajtu je našla njegovu imejl adresu.

*Dragi Džek,
Ne, ne kuvam profesionalno.
Iv Petvort*

*Onda, znači, iz ljubavi?
Džek*

Radi sigurnosti, reda i udobnosti. A ti?

Iz ljubavi.

Džek je doneo pivo ustima i iskrivio lice. „Nemoj kupovati ovo smeće, Dekse. A ako ga već kupiš, ne donosi ga u moju kuću.

Donesi neko evropsko pivo, ono ima ukus piva. Ovo ima ukus kao da se neko ispišao u njega.“

„Nemoj biti takav, Džek.“

Džek je znao kako treba dalje. „Dobro, da čujem.“

„Imam nešto na umu“, rekao je Dek, otpivši veliki gutljaj piva.

„Ljubav ili pare?“

Deks se nasmejao. „Misliš da se sve svodi samo na to?“

„Da, u odsustvu smrti, kuge i rata. S druge strane, možda sam samo izuzetno plitak.“

„Zapravo, moj ljubavni život je trenutno u zatišju“, priznao je Dek, gledajući na sat. „Ali prošlo je samo četrnaest sati, i zato se još ne brinem. A moja finansijska situacija je manje-više ista – to jest, nepovoljna.“

„Trebali ti pomoć?“

Dekster Kameron je elegantno slegnuo ramenima. To je bio uvežban pokret, pokret glumca. „Ne, hvala... živeti bez love je kao kad nosiš nešto teško – privikneš se na odgovarajuće držanje tela.“

„Dobro, ali tu sam ako treba.“

„Znam da si tu.“

Džek mu je nazdravio. Potom, da bi povratio osećanje ravnoteže posle ovog prekida, morao je da pita dalje. „Kako je Bruk?“

„Ima sedamnaest godina, lepša je čak i od majke, trenutno bira koledže, onako kako bira samo osoba koja može da bira.“

„Sedamnaest?“

„Sedamnaest.“

Bruk, dinamična posledica jedne od Deksterovih prolaznih ljubavi, jedva da je prohodala kad ju je Džek prvi put video. Njena majka se preselila u Novi Meksiko kad je detetu bilo dve godine, ali Deks je ostao u kontaktu s njima i redovno ih je posećivao.

„Još joj telefoniraš svakog utorka?“

„Svakog.“

„Ti si dobar čovek.“

Sad je na Deksa bio red da podigne čašu. Učinio je to, i razgovor se tu mogao i završiti. Odavno su bili prijatelji i vrlo rano su utvrdili da se odlično slažu, bez napetosti i s vrlo malo nadmetanja. Mnogo puta su umeli da sede, ne gledajući ništa naročito i ne pričajući ni o čemu posebno. Sada je bila plima i jasno se čuo ravnomerni zvuk talasa na plaži ispod kuće. „Ti. Ti si mi na umu.“

Džek, uhvaćen na prepad, osetivši upitni prizvuk na koji nije želeo da odgovori, bez reči je ustao i otišao u kuhinju, gde je prosuo svoje pivo i uzeo drugo iz frižidera. Kad se vratio u sobu, gde je Deks podigao bosa stopala na stočić pored otvorenih staklenih vrata, podigao je flašu. „Za tvoju informaciju – češko. Potraži ga sledeći put.“

Na Deksterovom licu videlo se da neće tako lako promeniti temu.

„Ama dobro sam“, dodao je Džek, namerno oštro, ali glas i pokret kojim je seo preko puta Deksa, u švedsku stolicu visokog naslona, odavali su nesigurnost.

„Šta je to bilo s Marni?“

Povetarac je bio veoma blag, taman da pokrene belu muslimsku zavesu. Džek se zagledao u tkaninu. „Ne znam i ne zanima me.“

„Nije istina.“

„Ozbiljno ti kažem, Dekse.“ Spustio je pivo na stočić pored Deksovih nogu, ponovo ustao i vratio se s drvenom činijom punom badema i lešnika. Spustio ju je kraj piva i odgurnuo Deksove noge, vrlo naglašeno i odlučno.

„Dakle, sad živi s tom ženskom, ili šta?“, nije odustajao Deks.

„Živi s tom ženskom. Zove se Karla. Bibliotekarka iz Viskonsina. Hajde da promenimo temu.“

Deks se nagnuo i zagrabio punu šaku badema i lešnika, ne skidajući pogled s Džeka. Za petnaest godina ga nijednom nije video ovakvog: utučenog. Deks je taj kog bi uhvatila utučenost, pa bi se napio i divljao. Ubacio je hranu u usta. „Ej, ovo je dobro“, rekao je. „Šta si im radio?“ Otvorio je ruku da pogleda ostatak, a onda je i to pojeo.

„Uvaljao sam ih u rastopljeni puter, pa u med i so... Baš te zanima! Ćuti i jedi!“

Deks se nasmešio i zagledao u horizont, a Džek je učinio isto.

„Da li pišeš?“, upitao je Deks. Mada, znao je odgovor.

„Da promenimo temu“, ponovio je Džek.

* * *